

MALMÖ HÖGSKOLA

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 28 mars 2012

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer idrotts historia på idrottsforum.org](http://idrottsforum.org)[Läs mer om olympiska spel på idrottsforum.org](http://idrottsforum.org)

Förberedelsearbetet för olympiska spelen i London i juli–augusti i år befinner sig i slutskedet. Forumet bombarderas med nyhetstelegram och pressmeddelande om än den ena, än den andra måluppfyllelsen. Ena dagen kommer budgeten att hållas med marginal, nästa dag räknar man med att den kommer att överskrids med x antal miljoner pund. En rad konflikter har bilagts under det senaste året; den allvarligaste uppstod mellan LOCOG, organisationskommittén för London-spelen och BOA, British Olympic Association och gällde fördelningen av det ekonomiska överskottet från spelen. Internationella olympiska kommittén ställde sig på LOCOGs sida varvid BOA tog ärendet till idrottens högsta instans, Court of Arbitration for Sport, CAS. Så småningom blev det pinsamma i hela historien så uppenbart att de två organisationernas ledare, lorderna Moynihan (BOA) and Coe (LOCOG), tvingades till förhandlingsbordet av idrottsministern, och efter två veckor fanns en överenskommelse på plats. Kanske ligger i detta en del av förklaringen varför de olympiska spelen fått en sådan central position på den internationella sports scenen – det handlar om stora pengar... Den andra OS-boken i föreliggande uppdatering är också den engelsk, med London-OS 2012 som underliggande och övergripande drivkraft och fokus men med hela den olympiska historien – inklusive antiken – i perspektivet. Författare är två meriterade idrottsforskare till vänster om mittfåran, Garry Whannel och John Horne, och deras bok heter just *Understanding the Olympics* (Routledge). Jørn Hansen har läst den för forumets räkning, och han rekommenderar boken för dess tematiska upplägg och kritiska analys, där både Naomi Kleins och framför allt Maurice Roches tankegångar ges stor bärkraft.

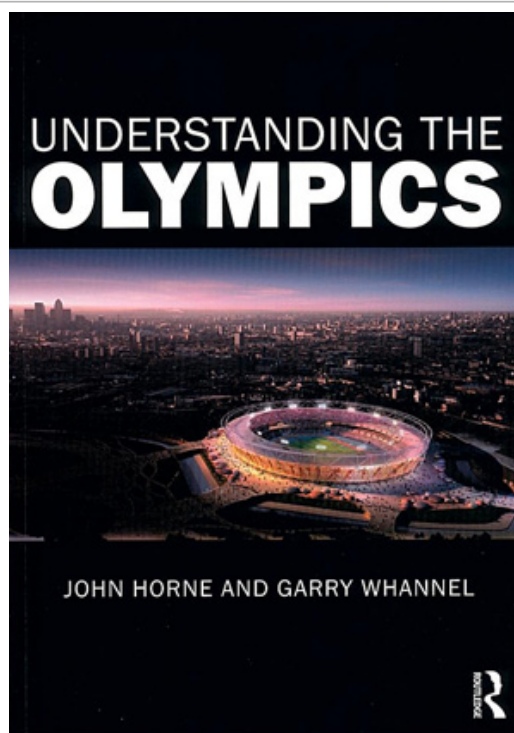
Om det olympiska komplexet

Jørn Hansen

Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet, Odense

John Horne & Garry Whannel
Understanding the Olympics
239 sidor, hft., ill.
Abingdon, Oxon: Routledge 2012
ISBN 978-0-415-55836-5

Til sommer er der igen olympiske lege. Fire år efter Beijing er legene på ny i Europa, i sportens hjemland Storbritannien, hvor London som den hidtil eneste by for tredje gang vil ære vært for sommerlegene. Første gang i 1908 var legene en integreret del af den daværende verdensudstilling. Anden gang i 1948 stod legene i skyggen af Anden Verdenskrig. Langt fra alle nationer deltog og en form for genbrug gjorde sig gældende, eftersom det var faciliteterne fra "British Empire Exhibition" 1924-25 i bydelen Wembley, der udgjorde rammerne for 1948-legene. Sådan er det ikke i 2012, nu er der tale om en nyopført olympisk park i det fattige Eastlondon ved Stratford, der kommer til at udgøre rammerne for OL. Valget af netop denne bydel, som OL skal løfte ud af fattigdommen, medvirker til at illustrere et af de nye kodeord legacy, der i det sidste årti har vundet større og større indpas i IOC og i værtsbyerne for OL. "Legacy" kan umiddelbart være vanskelig at oversætte direkte til skandinavisk, men betyder groft sagt "under hensyntagen til arven, såvel politisk og økonomisk som kulturelt og socialt" og har i den forstand en meget bredere betydning end "heritage". Legacy er således et begreb, der kan opfattes som værende forbundet med en politisk korrekt adfærd.

Netop en analyse af de olympiske lege i en historisk, politisk, økonomisk, kulturel og social sammenhæng er sigtet med *Understanding the Olympics*, som John Horne, professor i sport og sociologi ved University of Central Lancashire og Garry Whannel, professor i mediekultur ved University of Bedfordshire i fællesskab har skrevet. Fremstillingen er således ikke en kronologisk udviklingshistorie om de olympiske lege fra 1896 til 2012, men i stedet en analyse af en række centrale temaer i det olympiske kompleks, hvor de forsøger at komme bag ved disse temaer. Jeg har valgt at skrive det olympiske kompleks, fordi Horne og Whannel flere gange problematiserer IOC's brug af begrebet den olympiske bevægelse, dog uden at de selv helt undlader at bruge denne vending i bogen.

Som helhed lykkes det Horne og Whannel rigtig godt at komme bag ved det olympiske kompleks centrale temaer med henblik på at få en bedre forståelse af disse. Tyngden i analysen ligger for de to britiske forskere helt naturlig på at opnå en forståelse af legene i London 2012. Bogens første del "The Olympics and London" starter således også med en analyse af, hvorledes det i 2005 lykkedes London at slå Paris i opløbet om erhvervelsen af værtskabet for OL 2012. Derefter følger et udblik til de to tidligere gange London var vært for OL, en diskussion af hele den omdiskuterede proces i forbindelse med tildelingen af værtskaberne for OL samt mediernes rolle i forbindelse med London 2012. De kommercielle og stærkt nyliberale interesser, som forfatterne siden Los Angeles 1984 tilskriver afgørende betydning for de olympiske lege, påvises i denne del af fremstilling i forbindelse med betoningen af den tætte sammenhæng mellem den olympiske park i Eastlondon og det 2 milliarder £ dyre indkøbscenter Stratford City shopping mall.

Bogens anden del "From out of the past" tager fat på de moderne olympiske leges etablering og på udviklingen af disse fra begyndelsen, hvor der var en tæt sammenhæng med datidens verdensudstillinger, og så frem til nutidens olympiske lege som en "Mega-event", i den forstand som Maurice Roche har udviklet begrebet. Fremstillingen i denne del af bogen har primært oversigtskarakter. Anskues bogen som en opslagsbog, er der dog i såvel dette afsnit som i bogen generelt mange gode og nyttige oversigtstabeller, som fx. til de alternative sportslege som arbejder-OL og kvinde-OL.

” I forhold til OL og politik formuleres ud fra en bred forståelse af politikbegrebet tre tendenser inden for OL-historien: 1) boykot og politikens teater, 2) promovring af nationen samt 3) legenes neoliberalisering.

Tredje del "The Spectacle of Modernity: Towards a Postmodern World?" er bogens største og helt centrale del, hvor de forskellige temaer analyseres hver for sig. Først tages der i kapitlet "The international spirit and national contestation" fat på paradokset mellem IOC's internationale orientering og legenes uundgåelige betoning af konkurrence mellem nationer. Som i andre af bogens kapitler laves der en række interessante udblik, her fx. til fremkomsten af andre internationale organisationer samt til idrættens forskellige verdensforbund. I forbindelse med nationernes konkurrencer ved OL beskrives de forskellige faser i verdenshistorien (mellemkrigstidens fascisme og kommunisme; den kolde krig, apartheid mm.), som der også tages fat på igen i kapitlet om "Politics and the olympics". Generelt er det dog til at leve med de forskellige gentagelser, som forfatterne har fundet nødvendig i forbindelse med analysen af de forskellige temaer. I forhold til OL og politik formuleres ud fra en bred forståelse af politikbegrebet tre tendenser inden for OL-historien: 1) boykot og politikens teater, 2) promovring af nationen samt 3) legenes neoliberalisering. Kategorier, hvor en række af de nyeste lege kan placeres inden for mere end en kategori, fx. hører Los Angeles i 1984 hjemme i såvel 1. og 3. kategori. I kapitlet om politik findes endvidere et interessant udblik til Rio de Janeiros bydel Vila Autodrome, der efter alt at dømme vil komme til at spille en central rolle ved legene i 2016.

Det efterfølgende kapitel "Festival, spectacle, carnival and consumption" forsøger at indkredse karakteren af de olympiske lege som en medieisenesat Mega-event. Spørgsmålet bliver om man på en gang kan tale om såvel en festival som et spectacle, og hvad betyder de kommercielle interesser i denne sammenhæng. Der stilles en mængde gode spørgsmål og skitseres en række problemstillinger. Hvad gør fx de helt nødvendige sikkerhedsforanstaltninger ved legenes festivalkarakter? Og hvad betyder den tætte sammenhæng mellem den olympiske park i Eastlondon og det kommercielle center i Stratford? Problemstillinger, der reelt først kan undersøges nærmere, når legene i London løber af stabelen.

I kapitlet "Level playing fields" analyseres forholdet mellem IOC's retorik og den praksis denne omsættes i under legene. Hvorledes ser OL's princip om en mulig deltagelse for alle dygtige idrætsudøvere ud i forhold til problemstillinger som social klasse, race, køn og funktionsnedsættelse. Problemstillinger der må opfattes som en del af legacy-komplekset og som derfor i en årrække har været stærkt diskuteret i IOC og OL-sammenhænge, samtidig med en åbenlys tendens til at IOC mere og mere tilpasser sig en politisk korrekt adfærd. Stor spalteplass i kapitlet får derfor en af de endnu ikke på en "tilfredsstillende" måde løste problemer: muligheden for at skihop for kvinder bliver en del af de olympiske vinterdiscipliner. Baggrunden herfor var en omfattende diskussion forud for vinterlegene i Vancouver og en retssag rejst samme sted, uden at IOC, under henvisning til at den internationale elite var for lille, indoptog disciplinen skihop for kvinder ved legene i 2010. Mon ikke disciplinen vil være at finde ved vinter-OL i 2014.

Det sidste kapitel i bogens tredje del "The Olympics and Urban development" omhandler de olympiske leges

betydning for byudvikling. En sammenkædning, der selvfølgelig altid har været til stede ved de moderne olympiske lege, men som for første gang for alvor satte sig spor ved legene i Barcelona i 1992, fordi disse medvirkede til en vellykket fornyelse af Barcelonas havnefront. OL griber i dag så meget ind i storbyers infrastruktur, at man siden Sydney 2000 bevidst har forsøgt at få noget positivt ud af denne problemstilling. En del taler for, at London vandt værtskabet for legene i 2012 fordi man markedsførte planen om ved hjælp af OL at modernisere hele det fattige Eastlondon. Kapitlet diskuterer selvfølgelig også hele Eastlondon-problemstillingen, men bruger efter min opfattelse i forhold til denne spændende problemstilling alt for megen plads på at diskutere arkitekters rolle i forhold til byudvikling, Mega-event, byæstetik og social udvikling. Resultatet bliver derfor en række programerklæringer, som det endnu ikke har været muligt at belægge rent empirisk. Et forhold, der kan forklares med at manus er færdiggjort i december 2010.

Som helhed er der tale om en i forhold til London 2012 anbefalelsesværdig fremstilling, der ud fra en neomarxistisk forståelsesramme under inspiration af Naomi Klein og i særdeleshed Maurice Roche, giver et godt og kritisk indblik i OL som en Mega-event med særlig henblik på London 2012. En tilgang, der vel i sig selv er legacy-befordrende.

© **Jørn Hansen 2012.**

 Köp *Understanding the Olympics* från [Adlibris.se](#)

 Kjøp *Understanding the Olympics* fra [Adlibris.no](#)

 Køb *Understanding the Olympics* fra [Adlibris.dk](#)

 Buy *Understanding the Olympics* from [Amazon.co.uk](#)

 Buy *Understanding the Olympics* from [Amazon.com](#)